

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Protestants-Christelijke school voor basisonderwijs

Inhoud

Het doel van dit document	3
Stappenplan.....	4
Stap 1: In kaart brengen van signalen	4
Stap 2: Collegiale consultatie en indien nodig raadplegen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling	4
Stap 3: Gesprek met de ouder.....	4
Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling	5
Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen.....	5
Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder.....	5
Verantwoordelijke per stap	6
Verantwoordelijkheden van PCBS De Bron voor het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat.....	8
Evaluatie	9
Bijlage 1	10
Signalen van kindermishandeling (0-4 jaar).....	10
Bijlage 2	12
Signalen van kindermishandeling (4 - 12 jaar)	12
Bijlage 3	14
Signalen specifiek voor seksueel misbruik.....	14
Bijlage 4	15
Lirik	15
Poptekeningen.....	15
Formulier Intern overleg bij signalen kindermishandeling.....	15
Standaard meldingsformulier.....	15

Het doel van dit document

Dit document heeft als doel om beroepskrachten te ondersteunen in de omgang met de signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze meldcode bevat onder andere een stappenplan. Dit stappenplan leidt de leerkracht stap voor stap door het proces vanaf het moment dat hij signaleert tot aan het moment dat hij eventueel een beslissing neemt over het doen van een melding. De stappen maken duidelijk wat er van hem wordt verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling en hoe hij, rekening houdend met het beroepsgeheim, op een verantwoorde manier komt tot een besluit over het doen van een melding. Op deze manier levert, zo mag worden verwacht, dit document een bijdrage aan een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Stappenplan

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat een kind of een gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan het Advies en Meldpunt Kindermishandeling of aan het Steunpunt Huiselijk Geweld. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt u zondig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet. In noodsituaties kunt u overigens ook contact zoeken met de Raad voor de Kinderbescherming of met de crisisdienst van het Bureau Jeugdzorg en/of de politie vragen om hulp te bieden.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Observeer
- Onderzoek naar onderbouwing
- Bespreek de situatie met je duo-collega
- Wat zie je en hoe concretiseer je dit?

Breng de signalen die een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Maak bij het signaleren gebruik van de signalenlijst. (bijlage 1 t/m 3)

Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd. Leg diagnoses alleen vast als deze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Stap 2: Collegiale consultatie en indien nodig raadplegen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

- Situatie bespreken met IB-er
- Advies inwinnen bij deskundigen
- Consulteer ook het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
- Uitkomsten consultaties bespreken met ouders

Bespreek de signalen met een deskundige collega. Vraag zo nodig ook advies aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of aan het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Indien de situatie acuut onveilig is direct contact opnemen met politie!

Stap 3: Gesprek met de ouder

- Gesprek met de ouder: delen van de zorg

Bespreek de signalen met de ouder(s)/verzorger(s). Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek, raadpleeg dan een deskundige collega en/of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

1. Leg uit wat het doel van het gesprek is

2. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan
3. Nodig de ouder(s)/verzorger(s) uit om een reactie hierop te geven
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken, is alleen mogelijk als:

- De veiligheid van het kind, die van u zelf, of die van een ander in het geding is
- Als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder(s)/verzorger(s) door dit gesprek het contact met u zal/zullen verbreken

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

- Weeg risico, aard en ernst van de kindermishandeling of huiselijk geweld.
- Vraag het AMK hierover een oordeel te geven.

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) het risico op kindermishandeling en/of huiselijk geweld. Weeg eveneens de aard en de ernst van de kindermishandeling en/of het huiselijk geweld. Maak bij het inschatten van het risico op kindermishandeling en/of huiselijk geweld gebruik van een risicotaxatie-instrument (bijlage 4 – Lirik).

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

- Bespreek uw zorgen met de ouder
- Organiseer hulp voor ouder en leerling door evt. te verwijzen naar Bureau Jeugdzorg
- Monitor of ouder en leerling hulp krijgen
- Volg de leerling

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u het kind, de ouder(s)/verzorger(s) en het gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op kindermishandeling en/of huiselijk geweld kunt beschermen:

- Organiseer dan de noodzakelijke hulp
- Volg de effecten van deze hulp
- Doe alsnog melding als er signalen zijn dat de kindermishandeling en/of het huiselijk geweld niet stopt of opnieuw begint

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

- Bespreek met de ouder uw voorgenomen melding
- Meld bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Kunt u het kind en de ouder(s)/verzorger(s) niet voldoende tegen het risico op kindermishandeling en/of huiselijk geweld beschermen of twijfelt u er aan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden:

- Meld uw vermoeden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of bij het Steunpunt Huiselijk Geweld
- Sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is
- Overleg bij uw melding met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om het kind, de ouder(s)/verzorger(s) en

andere gezinsleden tegen het risico op kindermishandeling en/of huiselijk geweld te beschermen.

Bespreek uw melding vooraf met het kind (vanaf 12 jaar) en/of met de ouder(s)/verzorger(s) (als het kind nog geen 16 jaar oud is):

1. Leg uit waarom u van plan bent om een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is
2. Vraag het kind/ouder(s)/verzorger(s) om een reactie
3. In geval van bezwaren van het kind/ouder(s)/verzorger(s), overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om het kind en/of andere gezinsleden te beschermen tegen de kindermishandeling en/of het huiselijk geweld. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om het kind en/of andere gezinsleden door het doen van een melding daartegen te beschermen.
5. Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van het kind en/of andere gezinsleden de doorslag moet geven

Van contacten met het kind en de ouder(s)/verzorger(s) kunt u afzien:

- Als de veiligheid van uzelf, het kind, de ouder(s)/verzorger(s) en/of andere gezinsleden in het geding is
- Als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder(s)/verzorger(s) door dit gesprek het contact met u zal/zullen verbreken

Verantwoordelijke per stap

Stappen	Initiatiefnemer	Verantwoordelijke
Stap 1	Leerkracht	Leerkracht
Stap 2	Leerkracht	Leerkracht
Stap 3	Leerkracht	Leerkracht
Stap 4	Leerkracht + IB	IB
Stap 5	IB + Directie	Directie

Verantwoordelijkheden van PCBS De Bron

Om het voor beroepskrachten mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat kindermishandeling en/of huiselijk geweld te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draag PCBS De Bron er zorg voor dat:

- Binnen de organisatie en in de kring van ouder(s)/verzorger(s) bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode
- Regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering, zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van kindermishandeling en/of huiselijk geweld en voor het zetten van de stappen van de code
- Er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code
- De meldcode aansluiten op de manier van werken binnen de organisatie
- De werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat, indien nodig, acties in gang worden gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren
- Afspraken worden gemaakt over de wijze waarop PCBS De Bron zijn beroepskrachten zal ondersteunen als zij door ouder(s)/verzorger(s) in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen

Evaluatie

Deze meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is door het team en de directie opgesteld en vastgesteld door de medezeggenschapsraad en het bestuur. Iedere vier jaar wordt dit plan kritisch geëvalueerd en indien nodig aangepast.

Namens de MR:
Datum:

Namens het bestuur:
Datum:

Bijlage 1

Signalen van kindermishandeling (0-4 jaar)

Deze lijst geeft een overzicht van signalen van kindermishandeling bij kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te 'bewijzen'. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben.

Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden mishandeld.

De signalen

Lichamelijke welzijn

- blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab-, en bijtwonden
- groeiachterstand
- voedingsproblemen
- ernstige luierslag
- slecht onderhouden gebit
- kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleding aan
- oververmoeid
- vaak ziek
- ziektes herstellen slecht
- kind is hongerig
- achterblijvende motoriek
- niet zindelijk op leeftijd dat het hoort

Gedrag van het kind

- weinig spontaan
- passief, lusteloos, weinig interesse in spel
- apathisch, toont geen gevoelens of pijn
- in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld
- labiel
- erg nerveus
- hyperactief
- negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst
- negatief lichaamsbeeld
- agressief, vernielzucht

Tegenover ander kinderen:

- agressief
- speelt weinig met andere kinderen
- wantrouwend
- niet geliefd bij andere kinderen

Tegenover ouders:

- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders

Tegenover andere volwassenen:

- angst om zich uit te kleden

- angst voor lichamelijk onderzoek
- verstijft bij lichamelijk contact
- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- agressief
- overdreven aanhankelijk
- wantrouwend
- vermijdt oogcontact

Overig:

- plotselinge gedragsverandering
- gedraagt zich niet naar zijn/haar leeftijd
- taal- en spraakstoornissen

Gedrag van de ouder

- onverschillig over het welzijn van het kind
- laat zich regelmatig negatief uit over het kind
- troost het kind niet
- geeft aan het niet meer aan te kunnen
- is verlaafd
- is ernstig (psychisch) ziek
- kleedt het kind te warm of te koud aan
- zegt regelmatig afspraken af
- vergeet preventieve inentingen
- houdt het kind vaak thuis van school
- heeft irreële verwachtingen van het kind
- zet het kind onder druk om te presteren

Gezinssituatie

- samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen
- sociaal isolement
- alleenstaande ouder
- partnermishandeling
- gezin verhuist regelmatig
- slechte algehele hygiëne

(bron: A. Wolzak, kindermishandeling – signaleren en handelen. Basisinformatie voor mensen die werken met kinderen. Utrecht: NIZW, 20013 (4^e druk), ISBN 90-5050-797-2)

Bijlage 2

Signalen van kindermishandeling (4 - 12 jaar)

Deze lijst geeft een overzicht van signalen van kindermishandeling bij kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te 'bewijzen'. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben.

Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzend, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden mishandeld.

De signalen

Lichamelijk welzijn

- blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden
- groeiachterstand
- te dik
- slecht onderhouden gebit
- regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen
- kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan
- oververmoeid
- vaak ziek
- ziektes herstellen slecht
- kind is hongerig
- eetstoornissen
- achterblijvende motoriek
- niet zindelijk op leeftijd dat het hoort

Gedrag van het kind

- timide, depressief
- weinig spontaan
- passief, lusteloos, weinig interesse in spel
- apathisch, toont geen gevoelens of pijn
- in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld
- labiel
- erg nerveus
- hyperactief
- negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst
- negatief lichaamsbeeld
- agressief, vernielzucht
- overmatige masturbatie

Tegenover ander kinderen:

- agressief
- speelt weinig met ander kinderen
- wantrouwend niet geliefd bij andere kinderen

Tegenover ouders:

- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders

Tegenover andere volwassenen:

- angst om zich uit te kleden
- angst voor lichamelijk onderzoek
- verstijft bij lichamelijk contact
- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- agressief
- overdreven aanhankelijk
- wantrouwend
- vermijdt oogcontact

Overig:

- plotselinge gedragsverandering
- gedraagt zich niet naar zijn/haar leeftijd
- slechte leerprestaties
- rondhangen na school
- taal- en spraakstoornissen

Gedrag van de ouder

- onverschillig over het welzijn van het kind
- laat zich regelmatig negatief uit over het kind
- troost het kind niet
- geeft aan het niet meer aan te kunnen
- is verslaafd
- is ernstig (psychisch) ziek
- kleedt het kind te warm of te koud aan
- zegt regelmatig afspraken af
- vergeet preventieve inenting
- houdt het kind vaak thuis van school
- heeft irreële verwachtingen van het kind
- zet het kind onder druk om te presteren

Gezinssituatie

- Samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen
- Sociaal isolement
- Alleenstaande ouder
- Partnermishandeling
- Gezin verhuis regelmatig
- Slechte algehele hygiëne

(bron: A. Wolzak, kindermishandeling – signaleren en handelen. Basisinformatie voor mensen die werken met kinderen. Utrecht: NIZW, 20013 (4^e druk), ISBN 90-5050-797-2)

Bijlage 3

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn

- verwondingen aan geslachtsorganen
- vaginale infecties en afscheiding
- jeuk bij vagina of anus
- pijn in bovenbenen
- pijn bij lopen of zitten
- problemen bij plassen
- urineweginfecties
- seksueel overdraagbare aandoeningen

Gedrag van het kind

- drukt benen tegenelkaar aan bij lopen of oppakken
- afkeer van lichamelijk contact
- maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek
- extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik
- Zoekt seksuele toenadering bij volwassenen (4-12 jaar)

(bron: A. Wolzak, kindermishandeling – signaleren en handelen. Basisinformatie voor mensen die werken met kinderen. Utrecht: NIZW, 20013 (4^e druk), ISBN 90-5050-797-2)

Bijlage 4

Lirik

Poptekeningen

Formulier Intern overleg bij signalen kindermishandeling

Standaard meldingsformulier